

اقتصادیات

مجموعہ سی

خانہ

اشتراک برلی

عثمانی مملکتی ایچون:

ییلانی بر بوچوق لیرا

اجنبی مملکتی ایچون:

ییلانی ۳۴ مارق - ۲۰ فرانق

دانہ سی ۳ غروش

ییل ۱ - صانی ۶

علمی و عملی ہر نوع اقتصادی مسئلہ لردن بحث ایدر و ہر بازار ایرتہ سی کونی چیقار .

ادارہ خانہ : استانبول، سلطان حامی - معقولیان خانی

اعلانہ برلی

بر دفعہ لقی مر سطر ایچون:

یکرمی غروش

سنہ لک اعلان ایچون

آیر بچہ آکلا شیلیر

۲۱ مارت، ۱۳۳۲

مجموعہ مزہ یازاجق ذالترک ۱- ملری [القبا صیراسیلہ] : آرسلان قندی ، دیون عمومیہ مدیر عمومیسی - احمد امین بک ، دارالفنون ایستاتستیق معلمی - ارشد بک ، خارجیہ نظارتی امور تجاریہ مدیری - توفیق بک ، دیوان محاسبات رئیس - جاوید بک ، سابق مالیہ نظری و قلمہ سلطانہ مبعوثی - جمال بک ، معادن مدیر عمومیسی - حامد بک ، عثمانی باقہ سی مجلس ادارہ اعضاسی - حسن تحسین بک ، مالیہ مستشاری - خلایجان افندی ، سابق نافعہ نظری و استانبول مبعوثی - خلوصی بک ، سابق نافعہ نظری و حجاز دمیر بولاری مدیر عمومیسی - ساسون افندی ، بغداد مبعوثی - سعاد بک ، خارجیہ نظارتی امور ادارہ مدیر عمومیسی - سعید بک ، صنایع مدیر عمومیسی - سلیمان سامی بک ، نافعہ نظارتی طرق ومعابر مدیر معاونی - سلیمان سری بک ، نافعہ نظارتی نافعہ مدیر عمومیسی - ضیا کونک آلپ بک ، دارالفنون اجتماعیات معلمی - عثمان فطری بک ، طرق ومعابر ادارہ سی ہیئت فنیہ رئیس - علی جنائی بک ، حلب مبعوثی - علی رضا بک ، امور بیطریہ مدیر عمومیسی - غالب بک ، پوستہ و قلمہ غراف نظارتی قلم مخصوص مدیری - فائق نژت بک ، مالیہ نظارتی واردات مدیر عمومیسی - فرید بک ، مسکوکات مدیری - کاظم بک ، مالیہ نظارتی دیون عمومیہ ومعاملات نقدیہ مدیری - مصطفی بک ، نافعہ نظارتی دمیر بولار مدیر عمومیسی - مصطفی شرف بک ، تجارت وزراعت مستشاری - مختار بک ، نافعہ مستشاری - منیر بک ، سیغورطہ لر مدیری - نصیب بک ، زراعت مدیر عمومیسی - یوسف کمال بک ، عدلیہ مستشاری .

اسکی تورک مقتصداری

نعمیا مقتصد

۱۰۶۵ - ۱۱۲۸

غالب صدر

- ۲ -

وطرحونجی احمد باشا ک بوللردن هیچ برینہ بکڑمہن اجرا آتی قیاس ایدہرک نودن عبارت اولدینی نعمیا بڑہ شویله بیلدیرمکدهدر: کتہا* ناسہ اصلاحاتندن خزینہ ایچون مفید نتیجہلر استحصالی اصلاحات واقہتکیش سنہ ظرفندہ تدریجاً ومتین بر ال ایله تعقیبتدن ایلری کدیکی حالده طرحو. نجی احمد باشاک دہا عالمانہ، دہا واقفانہ اولان اجرا آشدنن هیچ بر فائده الہ ایدیلہمہمسی* زمام ادارہی تماماً التده طولایاماسندن ایلری کشدرد.

دولت بو اصلاحات مجادلہلری ایچندہ یوواردلاندینی صرہلر دہا ایلدہی طرز تفکرک نودن عبارت اولدینی نعمیا بڑہ شویله بیلدیرمکدهدر: کتہا* ناسہ کورہ خزینہ اصلاحی دیمک وارداتک حسن جیاتی، مصارفک حسن سہی دکل خزینہدن ویریلن متعاضد ایتم و ارامل معاشاتک قطعی دیمک شادی. خزینہدن ویریلن یوقبیل مصارفات قطع ایدیلہجک اولورسہ دولتک یکی باشند و جان دوزلمہجک، یوندن باشقہ خزینہی تخریب ایدن هیچ بر شی اولمادیغہ خلق قناعت کتیرمش و دولتی اصلاحہ قائلشیلارلدہ کتہا* ناسک تنفیذ مہرامنہ آلت اولدیلردن تاریخ مایلدہ قانی وقعہلر میدانہ چیقمشدر.

نعمیا ۱۰۶۱ تاریخندہ خزینہ مضائقہ سنہ چارہ آرانلاندینی صرہلر سادات، درویشان، ایتم و ارامل و اعما و متقاعدین دہا کوپایک و الحاصل خزینہدن برر صورتلہ معاش آلان اوتوز بیک کدینک خزینہی اصلاح ایدیلہ قطع ایزراقی چہنتہ کیدیلہی قید ایدرکن، مستشار دولت مقا. مندہ اولان دفتردار زمان ساری علی افندیکن بو نوع اصلاحاتہ اغراض ایدیلر «بہ سالم یونجہ زماندر قلاع عالم کہ فتح اولور، هیچ ملا فلانک یا درویشی فلانک دعالیہ فلان قلمہ فتح اولمشدر. دبدکارلی ایشید. لمشید؟ بٹہ قلعهلری آلان، فلان کشارہ قلیچ چالان کیمر سرخوش ابراهیم بشہ، کیمری ظالم فلان بشہدر. یومالک و یوقلمہلر بو مقولہ کدینلر ال ایله فتح اولمشدر. اول مقولہ ضغائن دینی ایله نہ ایش کورولور.» مطالعہسندہ یولندینی یازمقدہدر کہ بو طرز لسان، بو طرز تفکر* عوام سیاستک حکمت حکومتہ غلبہ چلدینی کوسرتمکده و خزینہی اصلاح ایچون وقوبولان تشبہاتک نودن طولای عقیق قالدینی افہام ایلیمکدهدر. نعمیا دیورک:

«دولت علیہدن وجوہ متوعہ ایله حصہمند اولان اغنیاء و مثلهلک اصلی ملاحظہ ایتیم بعض کیمہلر قناری عبادالارک سدرمقلری بریں، جہت و معیتلری اولان بر قاچ مانغری چوق کوروب دینلیجی مقولہسی بر آلائی حریف بو قدر وظیفہ کالاک مناسبتی نودر» دیو وزرای عظامی قطع ایزراق سستہ سوق ایتدکاری خیر خواہلری دکلدرد. بو وظائفک تقبیل و طریق تصحیحی بر قاچ شروطلہ ممکندر: اولاً اعددت وظائف و بریلوب دوشن محمولالک مؤدرکاتی تعبیر اولشان برابری آچیقمشندن ماعدادی و بریلوب حفظ اولنہ. ثانیاً اوقاف وظائفکی بو وظائفک انوب صایتیق متع اولنہ. بو طریقہلہ بر قاچ سہدہ خفت کلوب قتی چوق محلول خزینہ عامریہ قابیر. والا یوقلاوب قطع و تقلیدہ عجلہ اولنورسہ نامستحق انتخاب ایدوب قطع ایتک متعسدر. بیجہ اغنیاء واردوک مؤتی اولورسہ واجب اولان خدمتکارینہ و سقاسنہ و کولہسنہ و انوجہلر بر طریقہ وظیفہ ایدیشدر. یوقلمہدہ برانلری [پای درددست و دیدہ در دستار] مضبوطجہ قتی کوزلکی، الی دکنلکی بر فقیر الحال اختیارانہ و ربوب کوندرلر کلوب یوقلانقدہ هزار سٹوالہ حاضر جواب بولننن قطع ایتک متعسر اولور. غرائب احوالمن بری دخی بودرک سلفدہ یو مقولہ یوقلمہ ایدوب خلقتک رزقنی قطع ایدیلر پیدا ایتدیک محلولردن کندیو ایتابی و دوستلرنی قایمرمہ ہوس ایشلردر. و قایمیردینی آدمہلرک خیردعاسی متضرر اولانلرک یددعاسی ضرربہ دیکدیک ملاحظہ ایتلمہلر. خلاصہ کلام بو مقولہ ایشلر تصحیح و تعدیل اولننن تدریجی محتاجدر. تدریج و تاقیم الی الی قتی چوق قتی مشکل مصالح حصولہ کایر.»

نعمیا ک بالخاصہ خزینہ امورینی هدف اتخاڈ ایدہرک یووندیکی مطالعا.

نعمیا تاریخنک احتوا ایلدیک دور [۱۰۰۰ - ۱۰۷۰] امور مالیہ ک بعضاً تعالی و انتظام ایله، بعضاً تدنی و اسراف ایکن دوریدر. یووازون مدت ظرفندہ قوی بیک مشہور لایحمہسی یازمش؛ قوی بیک لایحمہسی تطبیق ایدہجک مراد رابع کی بر بادشاہ، مراد رابعک سیاست شدیدہ. سنی سلطان ابراهیم زمانندہ ادامہ ایدہجک قرہ مصطفی باشا کی بر وزیرکش، بعدہ سقوط و انقراض جریانیلرہ قایلان دولتی طرحونجی احمد باشا دوزلنکچہ چالشمش، الہ نہایت یووک کورولو طاعلمغہ باشلا. یان دولتی یکی باشند احیا ایشدر. واقع سیاسیجہ مهم اولان بودور خزینہ اصلاحاتہ عائد رجوع تشبہلری دہہ یولندینغدن مالیہ تاریخی نقطہ* نظرندہدر حائر اهمیتدر. ایشہ یووک وقعہلری اعجاز کار بر قلہ ایله توصیف ایدن نعمیا، تاریخندہ تکالیف امیریدن، رعایادن، خزینہ مضائقہسندن، ایراد ایله مصرفک موازنہسندن دخی بختلر آچیقرق تاریخ مالیہ خدمت ایشدر. مؤرخ نعمیا ضبط ایلدیک وقوعات آرمہسندہ مکلفیک حالی کوسرتمک ایچون زمانک قافششدرد، مثلاً اسلانتک امینی جہودیشی استابولہ کلوب مظالمہ مانع اولدینی ایچون تحصیل مال میریہ مانعدر دیو سلائیق قاضیسی ابو سعید خندوسی احمد چلیبی عزل ایتدیر. دیکدہ مزبور یحیایہ قویچ باشلیق [ویرلیدیکنی و یوندن ماعداد علوفہ بیلہ تعین ایدیلدیکنی غریبہ نامی تختندہ یازراق جیات اموالک نہ شکلدہ اولدینی سولیمک ایشتمش و بڑہ تحصیل مال میریدہ مظالمک مباح کو. رولہکتی آلاقمشدر.

بو دوروک وقایع مہمہ مالیہسی یازارکن نعمیا بر اصلاحی طورینی آلفدہدر. مفید و عقیق نتیجہلرہ قیدلش اولان اصلاحات تشبہلری تدقیق ایدرکن نعمیا ک سرد ایلدیک مطالعاتنہ کتجہ نعمیا* خزینہ ک یا کو. پردلو محمد باشا کی بر صاحب سیف قاطع ایله سریعا یاخود متین بر ال ایله تدریجاً اصلاح ایدیلہجکناہ قانع اولمشدر. تدریجی اصلاحاتک فائده و حکمتی ایشہ میداندہدر. دولتی بر شکدن دیگر برشکلہ افراغ ایتک انبہ دیکشدیرمک قدر قنوالی برشی اولیوب بخصوصاً ایلان وارداتی جوغاتک، تعہد ایدیلن دفعہ* قطعی ملکندہ بر جبران و اختلال حصول کتیرن مصارفات عمومیہی حد مقولہ ارجاع ایتک کی مشکل بر ایش آتجن زمانہ، تدریج ایله چالشغہ متوقدرد. وارداتک جوغلانسی ویا ویر. کورک. یاخود ویرکو ویرنلرک اصلاحیہ مصارفاتک تقبیل، نفع خزینہ نامنہ اتخاڈ ایدیلن بر قرارک ہر فرد، ہر ادارہ حقندہ اصلا اتخارفہ اوغراماق طرطیلہ تطبیق و اجراسیہ باشلاہجندن نعمیا ایشہ یوتدریجی اصلاحاتہ مامقار اولمشدر. زمانک زیدہ تفکری بر تدریجی سیاستہ عاماً مخالف بولیدینغدن نعمیا خلقتک اعتقادینہ رغعاً کندیوستندہ حاصل اولان قناعتی ہر فرزندہ بڑہ اثباتہ چالیشمقدہ و کتہا* عمومیہدہ بر طول. تان بو اعتقادلہ چارہشمقدہدر.

تاریخنک ادوار مختلفہسندہ ظہورہ ککن وقایع تدقیق ایدیلورسہ کورولورک: دولت خزینہسنگ اصلاحی ہر نہ زمان موضوع بحث اولش ایسہ کتہا* نس بتون فانلرک دنک رف و ازالہسنہ طرفدار اولمش وراؤس کاردہ اولانلری مجہول سستہ طوغری سوروکش و غریبدرک بتون بو اصلاحاتی بنہ او کتہا* ناس عقیق برافشدرد. نعمیا بو دور ایچندہ خزینہ اصلاحیہی اولدر بر برینہ مخالف اصوللہ چالیشان برقاچ سنا کورومش، کورولورک اجرا آتی ایلہ قرہ مصطفی باشاک اجرا آتی آرمہسندہ کی فرق

بکزدیدند اصلاحات زمانته عوام سیاستک بوکک طبقه لری تسخیر ایلمی دولتی اضمحلالدن اضمحلاله سوروکلر. ایسته نعی یوقاریده ده یازدیغیز مثالله شو حقیقی بزه کوستره درک دولت و بالخاصه خزینه اصلاحنده قطعی، مثبت و معین و هر زمان واجب اطاعه بر نظریه صاحب اولدینی اثبات ایلمشدر.

اقتصاد خبری

ملک عثمانیه صنایع حریره

۱) ایپلک فابریقه لری

ملکشدده موجود ایپلک فابریقه لرینک عددی جبل لبنان سنجانجی خارج اوقی اوزره ۳۰۰ دین عبارتدر. لبنانده کی فابریقه لرک عددی ده ۷۷ یه بالغ اولور. بو صنایع الک بو یوک مرکز لری شولردر: بروسه و ملحقاتی، بیلجک، آله پازاری، ایزیت، اردنه، کیوه و لبنان.

بو فابریقه لر اینجیسه الک مترقی اولانلری بروسه و لبنانده کی فابریقه لردر. اورالده نسبة مکمل و بیکی اصول آلات و ادوات استعمال اولتور. بو فابریقه لرک بعضلری «اکسترا» نوعسندن ایپلک بشدر برمه موفق اولیورلر.

یوقاریده ذکر اولنان ۳۷۷ فابریقه ده ایشله ن ایشجیلرک عددی قادی ن ارکاک اوقی اوزره ۲۰،۰۰۰ کشتی یه بالغ اولیور.

۲) منجیق لار

ملکشدده ۱۲،۰۰۰ منجیق موجوددر. بونلرک ۱۰،۰۰۰ عددی لبناده واقعدر.

۳) ال دستکاه لری

بونلرک عددی بیکه بالغ اولیور. ابتدائی برشکلده ایشله ن بو دستکاهلرده مندی لار، چارشافر، خرقلر، کیجه لکلر و بونک کی بر چوق متاعلر اعمال اولتور.

بودسکاهلرده ایشله ن عمله علی الا کثر قادی نلردن عبارتدر. بوسنایع الک مهم مرکز لری سوریه و خداوندکار ولا یتلریدر. یوقاریده ذکر اولنان قاشلر علی الا کثر ملکشدده استعمال اولتور.

دینو عمومی عثمانیه واردات محصنه اداره سی

مجلس اداره سندن:

فی ۱ خیران سنه ۱۸۸۶ تاریخی ۹۸ منجی کیده ده جنوب بدلاری اخذ اولونق اوزره ابراز ایلمش اولان و زبرده نومرولی محر بولنان شرق شمنوفر لری تحویلاتنک فی ۸-۲۰ کانون اول سنه ۱۸۸۱ تاریخی نظامنامه یونلک بشنجی و اون اوچنجی ماده لری و ۱۴ ابلول سنه ۱۹۰۳ تاریخی نظامنامه یونلک اون ایکنجی ماده سی ایجابیه فی ۱ خیران سنه ۱۹۱۶ تاریخده حکمدن ساقط اوله جق لری اعلان اولونور:

۱۱۴۵۳۰۲-۱۱۴۵۳۰۱-۳۹۶۶۹۸

استانبول: فی ۱ نیسان، ۱۹۱۶

مدیر: جلال ساهر

قره بت مطبعه سی

تندکی حکمت محتاج تفصیل دکدر. مع مافیه نعی بو تدبیری اصلاحاتک متوقف الی هر نه ایسه اولیده برآز آشاغیده تعداد اینکده و عدم موفقیت اسبابی ایضاح ایلمکده در. نعی مطالعه سته دوام ایدرک علاوه ایدییورک:

«تدریج دخی وزرای عظام مقاملرده ثابت اولغه محتاجدر. خزینه احوائک اختلالی و اوجاقلرده و کومر و کده وسائر مواضعه اولان مواجب و وظائف کثرتی و سائر وجوه ایله ایراد و مصرفک هرج و مرجی صدر اعظمک عزل و تبدیلدن ابیری کلشدر. مقام صدارته کان ذات مدبر هر احواله اطلاع تحصیل ایدوب امور دولته، خصوصاً ایراد و مصرفه نظام تام و یرمه شروع ایدوب اول امر عسیری قوه قریبه کثیره. جک زمانده یا سافر غائبه سی، یافته ظهوری، یا خود مناقیق و اصحاب اغراضک سمانیه معزول و یا خود محذول اولوب مقامنه آخر دولتلوکلده کده اونک ترتیب ایشدکی تدبیرلر معطل اولور. اول دخی سلفندن عبرت آلوب عصر ایله مدارایه مشغول اولور. اهتمام ایله شروعه جرأت ایدرسه جماع مصالحی سلفی مرتبه سته کترینجه خیلی زحمت چکوب هنوز بر صورت و یرمه جک زمانده اول دخی بعض بهانه سببیه سلفی مخفته کر. فشار اولور. و هلم چرا حال بو منوال اوزره اولغین بو خصوصلر بویله غفل و مشوش قالمشدر. پس بادشاه عالیه ادبانه وقواه حضرتلرینه لایق اولان بودرک بو امور مشکله یه نظام و یرلک مراد هاینو بیور. لیدقه وکلای روشن آرایه استقام تام احسان بیوروب علی التدریج شروع بیورلر.»

مع مافیه نعی بالکثر «تدریج» طرفداری اولارق قالمش. خزینه وارداتنک تکثیری ایچون کاب چلبینک دستور العلمنده کوستردکی دساتیری توسیع ایدره «توفیر مالدیه فائده تامه مستقیم امان و مقصد دفتر دارلر استخدام اینکدر» دیمشدر. ایسته بونومطالعاندن آکلاشیلورک نعی اقتصادیاتک اداری آسمنده، یعنی خزینه امورینک اصلاحنده آهچق دوامی بر سیاستک مضر اولاجنه قناعت کتیرمش و بو سیاستده دهمر کی متین و ناموسلی برال کورمک ایسته مشدر. نعیاده قوی یلک کی «خی آدم قهر ایله ضبط اولتور. حل ایله اولماز» دستوریه اینانش، و بوکا بر ایکنجی شرط ده علاوه ایلمشدر. «خلق ضبط ایتک تخویف و تهدید عتاج اولدینی کی ترغیب و استمانله دخی محتاجدر» دستورینک قائل اولان نعی حاجت و الزام ایله ضبط اولتور بر طبقه علیه، ترغیب و استمانله استخدام اولتور اوساط ناس، ترهیب و تهدید ایله ضبط اولتور سفله اوقی اوزره خلق اوج قسه آپیرمشدر [ص ۴۸ جلد ۴]. فقط نعی امور دولتی الک زیاده ناسک اوجنی طبقه سی اولان سفله نک تخریب ایدیلکی و امور دولته مداخله الک زیاده اونلر طرفندن وقوعه کلدیکی ایچون نظریه اجتماعی سنده شدید قوی بر حکومت طرفدار اولشدر. طرحونجی احد پاشاک اجرائی تنقید ایدرکن «نفس الامر اوزره حساب کورولک و ایراده کوره مصرفی قلیل تدارکی ایله دولته نظام و یرمک سوز ایله پتینه جک ایش ذک مستبد بارآری برقاصر قهارک شو عنه مربوط کار مشکل» [ص ۸۲ جلد ۵] اولدینی سولسیس اجرائیاده قوی یلک کی کاب چلی کی شدت طرفداری [۱] اولدینی کوستر- مکده در.

مع التأسف دولنک خزینه سی اصلاح ثانی و تدریجه، باخصوص سفله نک مداخله سته میدان برافاق ایچون شدت وسطونه محتاج ایکن عوام رفایه اجرائی یوزندن هر اصلاحات تجربه سی مشر بر نتیجه ایقترا ایدمه ممش، حکومتک اجرائیه و هله طرفدار کوروش او جاهل کتله متشتری برر برر یوغوب اولدورمشدر.

بوندن طولانیدرک: اصلاح ایدلک ایستیلن ملتر کیر و پسلسکی نیزلنک ایچون بیقاندینی حالده یایغره قوباران و مقاومت ایدن چوجوقلره [۱] کاب چلبینک بو فغانعی آکلامق اوزره [دستور العمل لائل الخلل] ه مراجعت.